

# TRIBUNE



Nieuwsblad van de SP • jaargang 55 • nr. 02 • februari 2019 • € 1,75 • [www.sp.nl](http://www.sp.nl)



## STRIJD IN BEELD

VERKIEZINGEN: WAT ER VOLGENDE MAAND OP HET SPEL STAAT

PENSIOENEN: KABINET RAAKT OMSINGELD

# Arend van Dam



## POSTER

Op 20 maart zijn er alweer verkiezingen voor de Provinciale Staten. In deze Tribune daarom alvast de nieuwe SP-verkiezingsposter. Hang 'm op, zodat mensen zien dat er verkiezingen zijn, en dat de SP natuurlijk de beste keuze is. Heb je een groot raam op een zichtbare plek, dan kun je bij je SP-afdeling een grote poster vragen! [sp.nl/afdelingen](http://sp.nl/afdelingen)

## ★ ROOD jong in de SP

### SUPER SWEET SIXTEEN VAN ROOD!

ROOD bestaat dit jaar 16 jaar en dat moet gevierd worden. Ben jij in de afgelopen 15 jaar lid geweest, of nog steeds lid van ROOD? Dan ben je van harte welkom om dit met ons te vieren. Op 30 maart organiseren wij een jubileumfeest in De Moed, in Amersfoort. Zie op [rood.sp.nl](http://rood.sp.nl) hoe je je kunt aanmelden.'

**BEN JIJ EEN JONGE SP'ER, MAAR GEEN ROOD-LID?  
SLUIT JE NU GRATIS AAN EN STEUN DE MEEST ACTIEVE  
POLITIEKE JONGERENORGANISATIE VAN NEDERLAND!**

Foto archief SP



ROOD-actie  
in 2003

## DE SP ZET ZICH IN VOOR MENSELIJKE WAARDIGHEID, GELIJKWAARDIGHEID EN SOLIDARITEIT

TRIBUNE IS EEN  
UITGAVE VAN DE  
SOCIALISTISCHE  
PARTIJ (SP) EN  
VERSCHIJNT  
11 MAAL  
PER JAAR

**Redactie**  
Diederik Olders (h), Lesley Arp  
Rob Janssen, Daniël de Jongh

**Vormgeving**  
Maurits Gemmink, Robert de Klerk  
Nenad Mečava, Gonnie Sluijs

**Aan dit nummer werkten mee**  
Robin Bruinsma, Anouk Pross  
Karen Veldkamp

**Illustratie cover**  
Selma van der Bijl©

#### Incasso contributie

Veel leden van de SP betalen hun contributie via een incassomachtiging. Sinds 1 oktober 2013 incasseert de SP het bedrag van de contributie in de eerste week van elk kwartaal. Daarbij vermelden we, conform wettelijke regels het betreffende lidnummer en het zogeheten incassanten-ID van de SP, te weten **NL86ZZZ403462460000**. Bij vragen over contributie-inning, kunt u contact opnemen met de ledenadministratie van de SP, via (088) 243 55 40 of [administratie@sp.nl](mailto:administratie@sp.nl)

**Illustraties**  
Arend van Dam  
Wim Stevenhagen

**De Tribune op Internet**  
[www.sp.nl/nieuws/tribune](http://www.sp.nl/nieuws/tribune)

**Abonnement**  
€ 5,00 per kwartaal (machtiging)  
of € 24,00 per jaar (acceptgiro).  
Losse nummers € 1,75.  
SP-leden ontvangen de  
Tribune gratis.

**SP algemeen**  
T (088) 243 55 55  
F (033) 462 55 12  
[sp@sp.nl](mailto:sp@sp.nl)  
[www.sp.nl](http://www.sp.nl)

**Abonnementen- en  
ledenadministratie**  
Snouckaertlaan 70  
3811 MB Amersfoort  
T (088) 243 55 40  
E [administratie@sp.nl](mailto:administratie@sp.nl)

**Redactie Tribune**  
Snouckaertlaan 70  
3811 MB Amersfoort  
T (088) 243 55 42  
F (033) 462 55 12  
E [tribune@sp.nl](mailto:tribune@sp.nl)

**De Tribune in  
gesproken vorm**  
Belangstellenden voor  
de Tribune op cd kunnen  
contact opnemen  
met de SP-administratie.



Tenzij anders vermeld, is op de inhoud van deze publicatie de Creative Commons Naamsvermelding-Niet Commercieel-GeenAfgelideWerken 3.0 Nederland licentie van toepassing. <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/nl>



# IN DIT NUMMER



## Actueel

Pensioenstrijd op kookpunt

4



## Verkiezingen

In alle Staten! – deel 2

6



## Nibud-chef Arjan Vliegenthart

'Het maakt ons niet uit wáár jij je geld aan uitgeeft'

12



## Nieuwe leden

Hoe Robertjan van Putten  
Nijmegen versterkt

22



## Gouden Roeispaan

Dappere fotograaf contra grote uitgever

24

15 Paul Peters Prijs: Burgermoed in beeld

26 Bijna net als vroeger: De rijken stemmen, de armen amper

27 Uitgelicht: Verhoorde gebeden

28 LinksVoor: Floor Mertens houdt van bouwmarkten

29 De Brullende Draak: Leven zonder vaste grond

18, 19, 20, 21 Nieuws 30 Prikbord

31 Puzzel 32 Theo de buurtconciërge

# COLUMN

## Foute keuzes

Tweehonderdnegentig euro. Dat is de gemiddelde stijging van onze energierekening dit jaar volgens de Consumentenbond. Sinds wij een Meldpunt Stijgende Energierekening hebben geopend, staat het roodgloeiend. Het is onrechtvaardig dat met dit kabinet-Rutte de grootste vervuilende bedrijven nog steeds weg komen zonder hun eerlijke deel te betalen, terwijl de energierekening van mensen gigantisch stijgt.

Afgelopen zomer pleitten wij voor 'klimaatrechtvaardigheid'. Daarmee zeggen we: iedereen wil een schone aarde doorgeven aan onze kinderen, maar dat zal alleen werken als we het op een rechtvaardige manier doen. Dus door de rekening daar te leggen waar die hoort én door het samen te doen in plaats van ieder voor zich.

En wat doet dit kabinet-Rutte? Dat maakt op precies deze twee belangrijke punten de foute keuzes. In het klimaatakkoord dat op de valreep van 2018 werd gesloten komt grootvervuiler Shell weer goed weg, maar mensen zien hun energierekening in het nieuwe jaar fors stijgen. Van D66'er Rob Jetten moet 'iedereen de maatregelen mee kunnen maken'. En wat bedoelt hij dan? Jetten vindt dat iedereen een lening moet kunnen afsluiten om een warmtepomp in huis te nemen. Precies de verkeerde manier dus. Hoezo iedereen een lening? Hoezo iedereen individueel aan de warmtepomp? De meeste mensen zitten hier helemaal niet op te wachten en kunnen het ook niet betalen.

Ik snap heel goed dat mensen het niet langer pikken. Want de stijging van de energierekening staat natuurlijk niet op zichzelf. Ook de huren stijgen, de btw is verhoogd, de kosten voor de kinderopvang en de zorgpremie. En ondertussen stijgen de lonen nauwelijks. Terwijl iedereen erop vooruit zou gaan in deze tijden van ongekende economische groei. Maar Rutte komt zijn beloften niet na. Het is hoog tijd om te kiezen voor rechtvaardigheid. Dat kan, door Rutte zijn meerderheid af te pakken op 20 maart.

Lilian Marijnissen  
fractievoorzitter SP





## TIJD VOOR RECHTVAARDIGE PENSIOENEN

# JONG EN OUD: KOM IN ACTIE

Terwijl de strijd voor rechtvaardige pensioenen tot een kookpunt lijkt te komen, waarschuwen pensioenfondsen voor fikse kortingen vanaf volgend jaar. Het is de ultieme alarmbel voor minister-president Rutte en minister Koolmees, maar die geven tot nu toe niet thuis.

**IN DE ALLERLAATSTE WEKEN** van 2018 gebeurde het: de beurzen gingen flink onderuit en daarbovenop daalde ook nog eens de rente. Beide zijn cruciaal voor de financiële positie van pensioenfondsen. En die moeten dan gaan korten op de pensioenen. Dan kan Koolmees drie dingen doen: bidden dat de beurzen weer aantrekken, hopen dat de rente weer gaat stijgen, óf... de handen uit de mouwen steken en ervoor

zorgen dat iedereen op tijd kan stoppen met werken en kan rekenen op een fatsoenlijke oude dag. Maar dat laatste is hij nou net niet bereid om te doen. De onderhandelingen over onze pensioenen, tussen werknemers enerzijds en werkgevers en regering anderzijds, mislukten eind vorig jaar. Rutte en Koolmees wilden namelijk niet de pensioenen indexeren (dat wil zeggen: mee laten stijgen met de prijzen) en keerden

werknemers, gepensioneerden en de vakbonden de rug toe.

Maar waarom stijgen de pensioenen nu niet mee met de prijsstijgingen? SP-Tweede Kamerlid Bart van Kent: 'Dat is nogal een technisch verhaal, maar in het kort: dat komt door de lage rente. Die wordt kunstmatig laag gehouden en dat zorgt ervoor dat pensioenfondsen zich arm moeten rekenen. Ze moeten veel meer geld in de kas hebben

dan eigenlijk nodig is. En daarvoor moeten nu de pensioenen van maar liefst 2 miljoen mensen gekort worden. Het is dus geen natuurverschijnsel, het kabinet kan er zelf wat aan doen door de pensioenfondsen niet meer te verplichten om te rekenen met die lage rente.'

### **18 MAART: LANDELIJKE ACTIEDAG**

Het is bitter dat er nu pensioenkortingen in de lucht hangen,





## MAIL VAN RON

Partijvoorzitter Ron Meyer mailt met **Ruud Kuin**, hoofd van het Wetenschappelijk Bureau van de SP

## ‘Pensioenkortingen zijn geen natuurverschijnsel’

terwijl miljoenen Nederlanders zekerheid hadden kunnen hebben over hun pensioenen. Hoe dan ook, de druk op Rutte en Koolmees om nu wel te bewegen wordt steeds groter. Want het gaat niet alleen om kortingen en indexatie. Ook twee andere harde eisen van de vakbonden liggen nog steeds op tafel. Ten eerste de eis om mensen op tijd te kunnen laten stoppen met werken, zeker degenen met zware beroepen. En ten tweede de mogelijkheid voor zzp'ers en flexwerkers om pensioen op te bouwen. Van Kent: 'Ik hoop dat de vakbonden blijven vasthouden aan de verlaging van de AOW-leeftijd naar 66 jaar. Wat mij en de SP betreft gaan we naar de 65, maar dit is een stap in de goede richting en daarom vind ik dat belangrijk. Zeker als je ziet wat een hogere AOW-leeftijd betekent voor mensen met zware beroepen. Die halen tot 65 doorwerken nu vaak al niet eens. De vakbonden moeten dat goed onthouden als Rutte en Koolmees weer echt bereid zijn om te praten.'

Het kan zomaar gebeuren dat de groeiende onvrede in Nederland over de starre opstelling van het kabinet in de pensioenonderhandelingen tot uiting komt tijdens de verkiezingen voor Provinciale Staten vol-

gende maand. Want dan kan de nu al minimale meerderheid van de coalitiepartijen VVD, CDA, D66 en ChristenUnie om zeep geholpen worden in de Eerste Kamer, die uiteindelijk groen of rood licht voor een nieuw pensioenakkoord moet geven. Toch zal het de vakbonden niet komen aanwaaien. De FNV en de andere vakbonden zijn daarom inmiddels een grote actiecampagne gestart, uitmondend in een grote landelijke actiedag op 18 maart. Van Kent: 'Ik roep iedereen op om zich hierbij aan te sluiten. We moeten de druk verder opvoeren en dat kunnen we alleen door mensen op de been te brengen: tegen de foute pensioenplannen van Rutte en Koolmees en vóór een rechtvaardig pensioen. Hoe meer zetels Rutte verliest, hoe sterker de vakbonden staan in de onderhandelingen. Deze verkiezingen gaan dus niet alleen over de provincie waar je woont, maar ook over op tijd kunnen stoppen met werken en de zekerheid hebben van een fatsoenlijke oude dag. Het gaat om de toekomst van ons allemaal, jong of oud.' ●

tekst Rob Janssen  
foto Maurits Gemmink

● In actie komen? Kijk op: [tijdvoorrechtvaardigheid.nl/pensioenen](http://tijdvoorrechtvaardigheid.nl/pensioenen)

## 100 jaar Algemeen Kiesrecht

Ha Ruud,

Het is dit jaar honderd jaar na de invoering van het Algemeen Kiesrecht. In het oude censuskiesrecht mochten alleen rijke mannen stemmen. Volgens de socialist Ferdinand Domela Nieuwenhuis werd "een overgroot deel der natie tot passieve burgers gemaakt door een scheidsmuur". Ook werd de opkomstplicht ingevoerd, want, "de volksvertegenwoordiging moet een fotografische weergave van de samenleving" zijn. In 1970 is de opkomstplicht afgeschaft. De opkomst ging bij vier van de vijf soorten verkiezingen fors omlaag: van ruim 90 procent naar op of onder de 50 procent. Het verschil tussen rijke en minder rijke buurten is zo groot dat "de scheidsmuur" van Domela Nieuwenhuis gewoon nog lijkt te bestaan.

Tijd voor rechtvaardigheid en dus ook voor ons Democratie-project, nietwaar?

Groet, Ron

### Re: 100 jaar Algem...

Hoi Ron,

Ik deel je zorgen. Bij de laatste Provinciale Statenverkiezingen stemde 47,8 procent van de kiesgerechtigden. Via die verkiezingen wordt ook de Eerste Kamer gekozen. Tijdens het recente SP-symposium 100 jaar Algemeen Kiesrecht, democratie in crisis? presenteerden politicoloog André Krouwel en geograaf Josse de Voogd onderzoek waaruit blijkt dat een hogere opkomst leidt tot een totaal andere koers van ons land. Veel niet-stemmers zijn boos en ik begrijp dat wel. Ze willen niet minder maar juist méér invloed. Die is door bijvoorbeeld privatiseringen uitgehold. Een veelzeggend voorbeeld is de minister voor Medische Zorg die zich achter de zorgverzekeraars verschuilt als onze ziekenhuizen failliet gaan.

Honderd jaar geleden leidde de revolutionaire dreiging tot invoering van algemeen kiesrecht; vijftig jaar later bracht het oproer van arbeiders en studenten ons meer medezeggenschap. Nu is een nieuw oproer nodig om invloed af te dwingen. In Frankrijk zie je de Gele-Hesjesbeweging al maanden de straat op gaan. Velen veronderstellen dat het in Nederland allemaal wel meevalt, omdat de acties hier niet zo groot zijn. Maar wat heb je liever? Mensen die massaal de straat op gaan of mensen die massaal afhaken? Alle ideeën om de invloed van gewone mensen te vergroten en de democratie te redden, moeten op tafel.

Groet, Ruud

Meer weten over het Democratie-project van de SP: [doemee.sp.nl/democratie](http://doemee.sp.nl/democratie)

# 20 MAART

Reikhalzend wordt er uitgezien naar de verkiezingen voor Provinciale Staten op 20 maart. Wat wordt de politieke koers in de twaalf provincies?

Hoe verder met duurzaamheid, verkeer, natuur en leefomgeving? En: de nieuwe Statenleden kiezen de Eerste Kamer. Het kabinet heeft daar nu de kleinst mogelijke meerderheid.

Verliest Rutte III die meerderheid – een reële kans – dan wordt doorgaan met het huidige rechtse beleid nog moeilijker, zo niet onmogelijk.

Reden genoeg om te gaan voor grote SP-fracties; in alle provincies én in de Eerste Kamer. Wat speelt er in onze provincies? Het woord is aan de lijsttrekkers; deze maand deel twee.

tekst Lesley Arp en Rob Janssen  
foto's Maurits Gemmink

# RUTTE OF REC

## NOORD-BRABANT LANDBOUW

7 JULI 2017. **Maarten Everling** noemt het een historische datum. Terecht. Op die dag namelijk trapte de provincie Noord-Brabant voor het eerst in de geschiedenis flink op de rem voor de groei van de veestapel in die provincie. Dat was niet alleen een vurige wens van de SP; met name in het oosten van de provincie juichten grote delen van de bevolking de maatregelen toe. Maarten Everling kijkt er nog steeds tevreden op terug. 'In de acht jaar dat de SP hier meebe-

stuurt is dit zeker een belangrijk wapenfeit.' Om de essentie te doorgronden, helpen mischien wat cijfers. In Noord-Brabant zaten op dat moment volgens cijfers van het CBS 6 miljoen varkens, bijna 28 miljoen kippen en 700.000 koeien. Om onder meer stankoverlast en de uitstoot van ammoniak en fijnstof te beperken besloot Noord-Brabant dat veestallen versneld milieuvriendelijker moeten worden en dat veehouders alleen nog mogen uitbreiden als oude stallen gesloopt

### BEST BEWAARDE GEHEIM VAN NOORD-BRABANT

'Langs de grens met Holland en over de volle breedte van Brabant loopt de oudste, langste en meest gebruikte waterlinie van ons land: de omstreeks 160 kilometer lange Zuiderwaterlinie, van Bergen op Zoom tot Grave, met elf vestingsteden en vele forten en andere verdedigingswerken. Maar tegelijkertijd een waterlinie waar Brabant destijds zelf niets over te zeggen had.'



## NOORD-HOLLAND

**JAZEKER, EEN OUDE BEKENDE!** Van 2007 tot 2017 zat **Eric Smaling** namens de SP in de Eerste respectievelijk Tweede Kamer. Na een politieke pauze 'begon het weer te kriebelen'.

'Ik miste de SP-afdelingen, de contacten en de sfeer, die ik altijd als een warm bad heb ervaren. Daarbij komt dat ik de provincie altijd een interessante schaal heb gevonden. Iedere provincie heeft een eigen verhaal. En Noord-Holland is landschappelijk en geologisch gezien van een buitengewone schoonheid, gelegen tussen zee en voormalige zee. Fascinerend.'

Maar er is werk aan de winkel, stelt Smaling. Om te beginnen op het gebied van wonen. 'Er is woningnood in Noord-Holland. Er is een groot gebrek aan geschikte woningen voor jongeren, ouderen en gehandicapten. De wachttijd voor een sociale huurwoning bedraagt soms meer

# HTVAAARDIGHEID

## EN MEER

worden. Ook is de bouw en uitbreiding van geitenstallen aan banden gelegd. Everling: 'Het besluit van 2017 is absoluut een stap in de goede richting, maar voldoende is het nog niet. Als SP willen we dat de veestapel nog verder afneemt. En ja, ik weet het: de weerstand is stevig. Van de kant van de boeren van de intensieve veehouderijen, van de lobby-organisaties, de Rabobank, diervoederproducenten, noem maar op. Zij allen hebben er belang bij dat de landbouw op zo'n grote schaal blijft doorgaan. Maar dat druist nou eenmaal in tegen onze SP-principes.'

Johan van den Hout is al acht jaar gedeputeerde in Noord-Brabant en gaf de maatregelen gestalte. 'De besluiten zijn onomkeerbaar en dat is maar goed ook. Wij willen blijven inzetten op grondgebonden landbouw en niet op de intensieve veefabrieken.'

Niet dat Brabantse SP'ers alleen maar met varkens, geiten en koeien bezig zijn. Zoals in veel andere provincies staan ook in Noord-Brabant onderwerpen als openbaar vervoer, leefbaarheid, klimaatrechtvaardigheid en wonen hoog op de agenda. Bovendien zette Henri Swinkels, naast Johan van den Hout eveneens SP-gedeputeerde, het nodige neer op het gebied van cultuur, cultuureducatie en sport en dat wil hij de komende vier jaar graag verder uitbouwen. 'We hebben flink ingezet op cultuureducatie op scholen en dat is in de hele provincie heel goed gaan draaien. Ook hebben we voor een impuls gezorgd in het sporten voor gehandicapten en versterken we de sociale veerkracht van gehandicapte kinderen.' ●



## 'STOP DE WONINGNOOD'

dan tien jaar. Bovendien is er sprake van een landelijke trek naar Noord-Holland. Kortom: er moet gebouwd worden. Wij zeggen: bouw het woningtype waar de meeste vraag naar is en bouw in de steden en dorpskernen en niet in de buitengebieden. Dus in ieder geval veel sociale woningen; betaalbaar en duurzaam.'

Een ander thema is het opheffen en inkrimpen van buslijnen, waartegen de Statenfractie de afgelopen tijd hevig in het geweer kwam. Volgens de Noord-Hollandse SP is het provinciebestuur veel te veel gefixeerd op het faciliteren van het autoverkeer. 'Voor een stuk asfalt lijkt altijd wel plek en geld', staat honend in het SP-verkiezingsprogramma dat de visie van het Provinciehuis betitelt als "een sterk verouderde houding". Investeer in het openbaar vervoer en zorg ervoor dat mensen bus en fiets beter kunnen combineren; dat is volgens Smaling

en de zijnen het alternatief voor bijvoorbeeld de aanpassingen en uitbreidingen van de snelwegen A7, A8 en A9.

'Vier jaar geleden scoorden we goed en haalden we zes zetels. Ik denk dat er op 20 maart groei in zit en daar ga ik dan ook voor. Tot die tijd gaan we een leuke campagnetijd tegemoet. Hoezo leuk? Omdat het gezellig is in ons team; de sfeer is bijzonder goed. Ook dat maakt dat ik het zie zitten.' ●

### BEST BEWAARDE GEHEIM VAN NOORD-HOLLAND

'In Den Helder staat de beste bibliotheek ter wereld: School 7. Die bieb kreeg dit internationale predikaat vorig jaar in Maleisië. Het gebouw stond op de nominatie voor sloop, maar werd gered als erfgoed. Vrijwilligers en mensen uit de stad hebben deze publieke voorziening overeind gehouden. Zowel van binnen als van buiten is School 7 schitterend.'

## FRIESLAND KANSEN EN KLIMAAT

DE KLOOF TUSSEN ARM EN RIJK bestrijden, is dat eigenlijk wel een taak voor de provincie? De Friese SP-gedeputeerde en lijsttrekker **Michiel Schrier** twijfelt er niet aan. De SP wist vier jaar geleden in het provinciebestuur voor elkaar te boksen dat er 5 miljoen beschikbaar kwam voor een kansenfonds. Schrier: 'Het was best ingewikkeld om zo'n fonds op te zetten. Want hoe kun je als provincie iets doen aan armoede, zonder de gemeentes in de weg te zitten? Uiteindelijk zijn we erin geslaagd om mooie projecten op te zetten die het lokale armoedebeleid versterken. Denk aan het Kindpakket, waardoor kinderen die in armoede leven aan sport en cultuur kunnen doen. Of een project waarmee gedetineerde vaders het contact met hun kinderen kunnen verbeteren.'

Naast sociaal beleid, duurzaamheid, milieu en handhaving valt ook sport onder de por-

tefeuille van Schrier. De SP-gedeputeerde spande zich onder meer in om meer mensen met een handicap aan het sporten te krijgen. 'Natuurlijk willen we als SP vooral de breedtesport stimuleren. Maar bestaande topsportfaciliteiten, zoals Thialf, kunnen hierin een rol spelen', aldus Schrier. Zo wordt dit legendarische ijsstadion in Heerenveen ook ingezet voor schoolschaatslessen. Schrier: 'Schaatsen is een Friese cultuursport, net als fierljeppen (polsstokverspringen, -red.) en kaatsen. Alle scholieren in onze provincie zouden met deze sporten in aanraking moeten komen.'

Als de lijsttrekker wordt gevraagd met welke thema's hij de Friezen naar de stembus hoopt te lokken, is zijn antwoord: 'Klimaat, klimaat en klimaat.' En dat is niet gek als je weet dat Friesland de provincie is met de meeste energiecoöperaties. 'Wij Friezen zijn heel eigenzinnig. De wens om verantwoordelijkheid te nemen voor onze eigen

## ZEELAND VAKANTIEPARKEN EN DAAR GAAN WIJ WÉL OVER

Slechts een maand na de vorige Provinciale Statenverkiezingen legde de Zeeuwse CDA-gedeputeerde Kees van Beveren zijn functie al neer. De aanleiding: het Sloeweg-debacle. De verdubbeling van de weg op Zuid-Beveland zou zeker 19 miljoen duurder uitpakken dan begroot. Aanleiding voor de SP om een onderzoek in te laten stellen.

Volgens SP-lijsttrekker **Ger van Unen** is dankzij dit onderzoek een kentering in gang gezet: 'Waar Statenleden vroeger niet altijd even goed werden geïnformeerd, is er nu veel meer openheid.'

Ook in debatten over het open landschap en de kust wist de Zeeuwse SP de toon te zetten. Twee jaar lang ging de Statenfractie in gesprek met bewoners en bezoekers van de provincie, maar ook met de recreatiebranche. 'Hieruit kwam een duidelijke boodschap: er is genoeg gebouwd', aldus Van Unen. De conclusies van het rapport *De Zeeuwse kust is voor iedereen*, dat uit de vele gesprekken voortkwam, zijn vervolgens vrijwel allemaal overgenomen door het provinciebestuur. 'Maar,' zo waarschuwt Van Unen: 'als we niet blijven uitkijken wordt onze mooie provincie voorgoed verziekt door mensen die eraan willen verdienen. Dan wordt ons

### BEST BEWAARDE GEHEIM VAN ZEELAND

'In Zeeland heb je plekken waar het nog echt stil is en 's nachts nog echt donker kan zijn. Maar dat moet je niet verder vertellen!'





omgeving zit diep geworteld', verklaart Schrier. Mienskijsenergie (gemeenschapsenergie), zo noemt men in Friesland het beheer van energie van onderop. 'Het is een democratisering van de energiemarkt, die op natuurlijke wijze ontstaat. Maar de provincie kan ontwikkelingen een extra zetje geven.' Zo verrees in het dorpje Garyp, op het terrein van een voormalige vuilstortplaats, een van de grootste zonneparken van Nederland: de Griene Greide. Aangelegd en beheerd door de dorpingen zelf, maar met steun van de provincie.

Maar het liefst gaat de Friese SP nog een stap verder, door een provinciaal energie-

### BEST BEWAARDE GEHEIM VAN FRIESLAND

'De officiële naam van de provincie is Fryslân. Of het best bewaarde geheim volgens mijn kinderen: er ligt een vulkaan onder de Waddenzee.'

bedrijf in het leven te roepen. Schrier: 'Ontwikkelaars uit het buitenland komen hiernaartoe, kopen grote stukken grond en bouwen er zonnepanelen op. Het rendement verdwijnt vervolgens naar landen als Duitsland of Spanje. Terwijl dit geld juist zou moeten gaan naar de verduurzaming van de provincie.' Andere partijen zullen er volgens Schrier niet happig op zijn om de energiemarkt weer in eigen hand te nemen. 'Maar de wens van een provinciaal energiebedrijf leeft wel bij burgemeesters, van links tot rechts.' Het zou dus zomaar kunnen, met een grote SP in de Friese Staten. ●



## WINDMOLENGIGANTEN:

open landschap volgebouwd met vakantie-huisjes of windmolens. Natuurlijk is de SP voor groene energie. Maar bouw windmolens liever op zee of in de industriegebieden, en laat de rest van de provincie met rust.'

Volgens van Unen – naar eigen zeggen inmiddels een mastodont in de Staten – vaart de SP op het gebied van duurzaamheid een duidelijke eigen koers. 'Momenteel betalen alle huishoudens mee, maar profiteren slechts een paar boeren en energiecowboys. De SP wil juist dat gewone Zeeuwen zeggenschap krijgen over duurzame energieprojecten, door energiecoöperaties op te zetten. Zo kunnen zij ook meeprofiten van de subsidies en meedelen in de winst.'

De Zeeuwse lijsttrekker hekelt de liberale visie van het huidige provinciebestuur. Of het nou om plannen voor nieuwe vakantieparken gaat of om de macht van de windmolengiganten, telkens is de boodschap:

daar gaan wij niet over. Van Unen: 'Ook vertikt men te begrijpen dat je geen nieuwe bewoners aantrekt zolang de voorzieningen niet op orde zijn. Een voorgenomen sluiting van een school is bijvoorbeeld rampzalig voor zo'n gebied, als het alternatief voor de leerlingen 60 kilometer verderop ligt. Over thema's als zorg en onderwijs heeft de provincie formeel niet veel te zeggen, maar dat neemt niet weg dat we alles op alles moeten zetten om voorzieningen te behouden. Waar in provincies als Noord-Holland de grote steden veel voor het zeggen hebben, zijn in Zeeland de Staten en het provinciebestuur relatief belangrijker. Wat de SP betreft moet de provincie nog meer de regie pakken, zodat we Zeeland zo leefbaar mogelijk houden.' ●

## UTRECHT SCHOON GENOEG VAN

**HIJ MOEST EIGENLIJK VORIG JAAR** al rijden: de snelle tramverbinding tussen Utrecht Centraal en de Uithof. De oplevering van deze Uithoflijn liep echter forse vertraging op, om nog maar te zwijgen over het extra prijskaartje van minstens 84 miljoen. Het is niet het enige grote project in de provincie Utrecht waarvoor de extra miljoenen over de tafel vliegen. Lijsttrekker **Andrea Poppe**: 'Hetzelfde geldt voor de verbreding van de Rijnbrug en de ondertunneling van het spoor in Maarsbergen. Het lijkt erop dat het provinciebestuur structureel te weinig begroot voor dit soort projecten, zodat partijen makkelijker akkoord gaan. Maar de echte kosten worden vaak pas duidelijk wanneer er geen weg terug meer is. En ver-

volgens moet de belastingbetaler bloeden.' De Utrechtse SP heeft schoon genoeg van deze bestuurscultuur. Zo bood Poppe de VVD-gedeputeerde Dennis Straat afgelopen december een telraam aan, om te gebruiken voor aanvang van grote projecten. 'Zolang er geen lijken voor de deur van het Provinciehuis liggen en er niet met koffers geld wordt gesjouwd, denken de huidige provinciebestuurders al hun missers met de mantel der liefde te kunnen bedekken', concludeert Poppe.

Maar met een grote SP in de Staten zou er zomaar eens een andere wind kunnen gaan waaien in het Utrechtse Provinciehuis. Poppe: 'Zo zeggen wij over de plannen voor een nieuwe rondweg ten westen van Amersfoort: niet doen! De SP is niet overtuigd van de noodzaak van deze weg, waarvoor bovendien 1700 bomen gekapt moeten worden. Van de 60 miljoen die hiervoor nodig is kunnen we een hoop veel betere dingen doen.' Ook vindt de Utrechtse lijsttrekker dat het



## OVERIJSSSEL WOI

'**SOMMIGE MENSEN VINDEN** de provinciale politiek abstract. Vind ik niet. Ja, als je als Statenlid in het provinciehuis blijft zitten; dán is het abstract. Als je – zoals wij – naar de mensen toe gaat, wordt het vanzelf concreet.' Dat zegt **Harry Broekhuijs**, de SP-lijsttrekker van Overijssel. Vier jaar heeft hij er in Provinciale Staten op zitten en het bevalt hem prima. 'Het Statenwerk past wel bij me. Ik bedoel, in de gemeenteraad is het in mijn ogen vaak zo'n gehacketak, terwijl het in de Staten meer over de lange termijn gaat. Dat laatste ligt me beter.'

De Overijsselse SP zet met name in op de thema's wonen, klimaat en openbaar vervoer. Om met dat laatste te beginnen: volgens Harry Broekhuijs is er in Overijssel de afgelopen vier jaar geen extra geld gegaan naar het openbaar vervoer. 'Op het platte-



# VERSPILLING EN VERMARKTING

provinciebestuur nu te makkelijk de handen van broodnodige voorzieningen aftrekt. 'Neem bijvoorbeeld de kwaliteit van het openbaar vervoer', vervolgt Poppe. 'De provincie zou ervoor moeten zorgen dat in kleine dorpen ook elk uur een bus komt. En het is toch te zot voor woorden dat chauffeurs van Syntus-bussen amper tijd hebben voor een toilet-pauze? De gedeputeerde zegt dat hij hier niet over gaat. Maar dan had je maar niet het ov te goedkoop moeten aanbesteden.'

Daarnaast wil de SP dat de provincie er meer op aanstuurt dat gemeenten de woningen bouwen die keihard nodig zijn: bijvoorbeeld voor ouderen, middeninkomens en mensen

## BEST BEWAARDE GEHEIM VAN UTRECHT

'Wij hebben een sterk vermoeden dat er een Utrechtse Bermudadriehoek bestaat. Hoe kan het anders dat er zoveel geld verdwijnt in onze provincie?'

met een smalle beurs. Ook moet er een einde komen aan het vermarkten van recreatiegebieden. Poppe: 'Neem het Henschotermeer. Vroeger was deze plas gratis toegankelijk. Nu staat er een hek omheen en wordt er drie euro entreegeld gevraagd. Het huidige provinciebestuur wil overal een verdienmodel van maken – maar in sommige zaken moet je gewoon investeren. Het zijn allemaal politieke keuzes, en het is wel duidelijk welke keuzes de SP zou maken.' ●



# MENSEN, KLIMAAT EN OV

land of in de stad, het maakt niet uit. Het lukt gewoon bijna niet meer om met bus en trein van A naar B en weer terug te komen. In Deventer bijvoorbeeld heb je buurtbussen die bij een station starten en dan een lus van een half uur rijden. Maar als reiziger heb je geen garantie dat je thuiskomt. Daar komt bij dat er steeds minder vrijwilligers zijn die de bus kunnen rijden.' De Overijsselse SP is helder: stop de vervanging van betaalde beroepschauffeurs door vrijwilligers. Prima als een initiatief voor een buurtbus uit een dorp komt, maar dat mag geen standaard vervanging voor een bestaande buslijn worden. Buschauffeur is immers een beroep, geen vrijwilligerswerk.

Een ander thema is de asbestproblematiek. Harry Broekhuijs: 'Overijssel is een

behoorlijk agrarische provincie en heeft grote oppervlakten aan asbestdaken op stallen en schuren. Wij vinden dat dit probleem collectief aangepakt moet worden en dat de provincie hierin gemeenten moet gaan ondersteunen. Kijk, mijn standpunt is: de provincie gaat waarover ze wil gaan. En dat kunnen heel wat zaken zijn in het dagelijks leven van mensen. Leg de meetlat bij de mensen en bepaal je standpunt. Stap zelf eens in de bus, kijk eens naar de provinciale wegen. Abstract zei je? Dan niet meer.' ●

## BEST BEWAARDE GEHEIM VAN OVERIJSEL

'Ons campagne team dat met passie, bevlogenheid en solidariteit altijd in de 'ja-stand' staat.'

# ‘ZWEMVESTEN UITDELEN, HEKJES PLAATSEN’

Het Nibud is een baken voor huishoudens én politici. Directeur Arjan Vliegenthart licht het toenemende belang van het instituut toe. ‘Kennis is cruciaal om dingen te veranderen.’

**EEN HEEL ANDERE TAK VAN SPORT**, maar toch zijn er raakvlakken. Voormalig SP-wethouder in Amsterdam en SP-senator Arjan Vliegenthart is nu directeur van het Nibud: het Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting. En hij heeft het naar z'n zin: ‘Het bevalt me heel goed om samen te werken met mensen die zich vanuit de wetenschap, maar ook vanuit hun hart inzetten voor het bewaken van de huishoudportemonnee van de Nederlander. Daarmee kom ik voor een deel weer terug op m'n oude stiel. Ik heb immers jarenlang aan de universiteit lesgegeven en onderzoek gedaan (politicologie, –red.). Voor een deel gaat dit werk ook over thema's die ik als wethouder in mijn portefeuille had, namelijk de zorg dat mensen een beetje grip op hun geld houden.’

› **In je werk ligt nu de nadruk op hoe mensen met de situatie kunnen omgaan, terwijl je je vroeger meer richtte op: hoe kunnen we die situatie veranderen?** ‘Het verschil is inderdaad dat het Nibud veel meer voorlichting geeft en mensen probeert te helpen om grip op hun geld te krijgen. Tegelijkertijd vind ik kennis een heel belangrijk instrument om dingen te veranderen. Zonder onderzoek geen recht van spreken.’

› **De almaar stijgende energie- en zorgkosten kennen we. Nu is daar de btw-verhoging bijgekomen. Hoe hakt dat erin?** ‘Dat scheelt geld. Elke keer dat je boodschappen doet, betaal je meer. Dat is per maand toch vaak een paar tientjes. Zeker als je een dunne portemonnee hebt, kun je dat heel goed merken.’

› **Wat is het totale plaatje dan?** ‘Wat wij hebben berekend is dat het grootste deel van de bevolking er dit jaar toch iets op vooruit gaat. Niet heel veel, een paar tientjes per maand. Maar wat wij tegelijkertijd ook zien, is dat er dit jaar extra veel verandert. Waardoor het best lastig is om goed overzicht te krijgen op je inkomsten en uitgaven.’

› **En dat betekent?** ‘Dat je salaris of je uitkering iets hoger is, dat de uitgaven voor energie, zorg en boodschappen ook hoger zijn en dat als je dat tegen elkaar wegstreep, er voor de meeste mensen onder de streep net iets meer over blijft.’

› **Daarover schrijft het Nibud in zijn eigen persbericht dat “veel consumenten moeilijk kunnen geloven dat ze erop vooruit gaan”.** ‘Mensen zien vooral de extra uitgaven. Die hebben ze aan het begin van de maand al gehad en die komen elke keer weer terug. Maar het salarisstrookje komt maar 1 keer per maand. Dus mensen worden meer geconfronteerd met de stijgingen van de

uitgaven dan dat ze met de extra inkomsten worden geconfronteerd. Je salaris krijg je maar 1 keer per maand bijgeschreven. De uitgaven zie je elke dag.’

› **Wat is dezer dagen het belangrijkste Nibud-advies?**

‘Wij doen twee dingen. Ten eerste moeten we zwemvesten uitdelen: mensen aangeven hoe ze op een goede manier met hun geld kunnen omgaan. Dat wil zeggen dat je mensen adviseert hoe je de zaken bijhoudt, hoe je ervoor kan zorgen dat je geen overbodige uitgaven doet, hoe je alle toeslagen waar je als burger recht op hebt ook daadwerkelijk aanvraagt. Dat zijn de zwemvesten voor de individuele Nederlander. Ten tweede kijken wij naar de hekjes aan de rand van het ravijn waarin mensen met financiële problemen terecht kunnen komen. Daarover geven we ook advies. In oktober hebben we een rapport uitgebracht over zzp'ers en pensioen. Daarin hebben we geconstateerd dat heel veel zzp'ers onvoldoende pensioen opbouwen om er op hun oude dag goed bij te zitten. We hebben geadviseerd dat zzp'ers eigenlijk ook verplicht hun pensioen moeten opbouwen; omdat

‘Heb ik aan het eind van de maand nog geld over, of heb ik aan het eind van m'n geld nog maand over?’





veel mensen zich vandaag de dag zorgen maken over wat er morgen moet gebeuren, maar niet wat er over veertig jaar moet gebeuren, als ze oud zijn. Daar gaat het dus om hekjes plaatsen.'

› **Je sprak zojuist over overbodige uitgaven. Is dat niet heel arbitrair?**

'Zeker. Maar laat ik het zo zeggen: als je twee keer voor hetzelfde verzekerd bent, is dat een overbodige uitgave. Dat kun jij arbitrair noemen, zo van: ik wil graag dubbel verzekerd zijn. Maar uiteindelijk is het niet slim.'

› **Stel: ik meld me bij het Nibud voor advies, omdat ik niet meer kan rondkomen. En dan zeg jij: stop eerst maar eens met roken?**

'Ja. Dat is uit twee oogpunten een geweldig advies! Maar het maakt het Nibud in feite niet uit wáár jij je geld aan uit geeft, als je maar niet meer uitgeeft dan je hebt en geen schulden krijgt. Ons doel is het voorkomen van geldproblemen en we adviseren daarover. Het is belangrijk om te beseffen dat het heel lastig is om rond te komen in een relatief duur land – zeker als je een wat smallere portemonnee hebt. Wat wij doen is proberen mensen te helpen. Tegelijkertijd is dat als zodanig het uitdelen van een zwemvest als iemand al in het water ligt. Dat erken ik. Daarom is een deel van onze opgave ook om in maatschappelijke zin aan te geven waar de problemen zitten en wat er moet gebeuren om te voorkomen dat een heleboel mensen daarna een beroep moeten doen op die zwemvesten en inderdaad moeten kiezen tussen de ene uitgave of de andere. Dat het geen vetpot is in heel veel huishoudens is evident.'

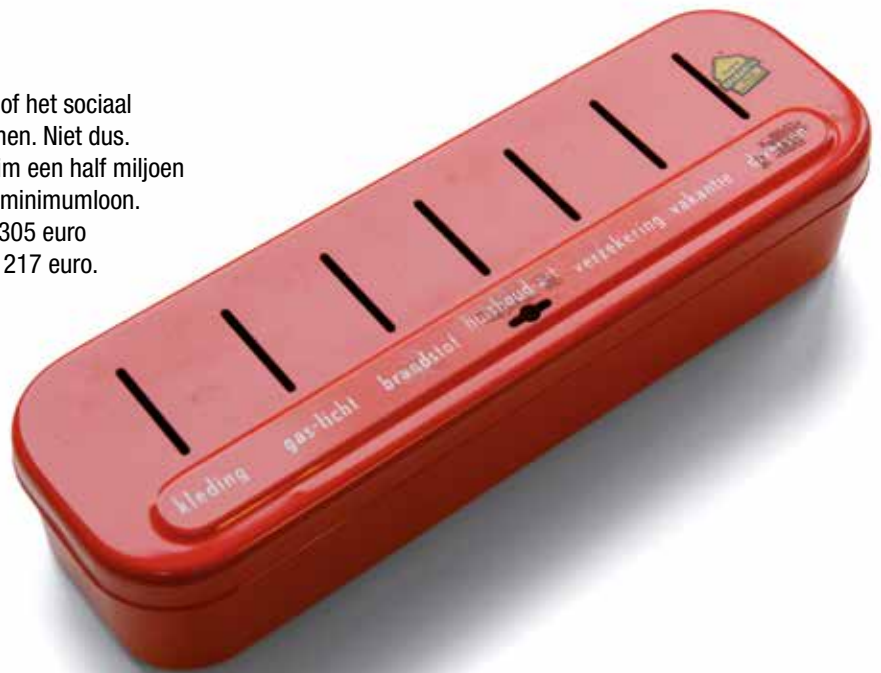
› **Nog eentje: sparen of beleggen?**

'Wij zien uit onderzoek dat mensen die spaargeld hebben minder snel geldproblemen krijgen. Daarom adviseren we iedereen een buffer te hebben die je direct aan kunt spreken. Dat is bij beleggen wat minder het geval. Zorg dus eerst voor een buffer, zodat als de wasmachine kapot gaat, je die kunt vervangen. Maar we kunnen mensen niet dwingen om een buffer op te bouwen. We zien ook dat heel veel mensen helemaal geen buffer op kunnen bouwen; 20 procent van de Nederlandse bevolking heeft helemaal geen spaargeld, nog eens 20 procent heeft minder dan 5000 euro spaargeld. Dat zijn mensen die als het een beetje tegen-

## RONDKOMEN

In opdracht van de SP onderzocht het Nibud vorig jaar of het sociaal minimum voor gezinnen genoeg is om van rond te komen. Niet dus. Veel gezinnen komen structureel geld tekort. Er zijn ruim een half miljoen mensen in Nederland die rond moeten komen van het minimumloon. Een stel met een minimumloon en vier kinderen komt 305 euro per maand tekort, een paar met twee oudere kinderen 217 euro.

Lees het Nibud-rapport  
'Minimale uitgaven bij een  
laag inkomen'  
[sp.nl/Zig](http://sp.nl/Zig)



zit – ook buiten hun schuld – direct in de problemen komen. Daarom adviseren we mensen een buffer op te bouwen, maar ik realiseer me dat dat voor heel veel mensen heel moeilijk is.'

### › Adviseert het Nibud ook de politiek?

'De politiek heeft altijd goed gekeken naar de cijfers die het Nibud publiceert. Die doen ertoe en dat vind ik een groot goed. Onze cijfers en rapporten spelen wel degelijk een rol in het publieke debat. Denk maar eens aan ons zzp-rapport. We hebben laatst ook gepleit om ervoor te zorgen dat je de klimaatmaatregelen niet alleen op macro-niveau of op milieu-effecten doorrekent, maar ook op de koopkracht van verschillende soorten huishoudens, zeker die met smallere beurzen. Wat je ziet is dat er over het algemeen goed naar het Nibud wordt geluisterd. Nibud heeft gezag. Dat is er vooral op gebaseerd dat het Nibud feitelijk rapporteert over wat er in de samenleving gebeurt en problemen kan signaleren. Het is dan aan de politiek om ervoor te zorgen dat die problemen ook daadwerkelijk worden opgelost.'

### › Klinken de Nibud-bevindingen volgens jou genoeg door in het regeringsbeleid?

'Kijk, je hebt wetenschappelijke rationaliteit en je hebt politieke opportuniteit. Die staan soms met elkaar op gespannen voet. Mensen hebben een mening over de Nibud-adviezen. Soms zijn ze er blij mee en soms, bijvoorbeeld over de koopkrachtstijging,

zeggen de regeringspartijen: zie je wel, het Nibud heeft het berekend. En als wij constateren dat een hoop mensen in de schulden dreigen te komen en dat dat aantal niet afneemt ondanks dat de crisis voorbij is, dan zeggen andere partijen: zie je wel, dat hebben we altijd gezegd. Dat is het lot van een instituut als het Nibud, dat probeert op basis van feiten te informeren. Waar ik erg in geloof is dat het uiteindelijk wel degelijk impact heeft op het maatschappelijke debat en daarmee ook op het politieke debat over de vraag hoe we in Nederland op een goede manier met de huishoudportemonnee van mensen omgaan. Dus enerzijds informeren wij burgers daarover, maar anderzijds hebben we ook een boodschap aan de samenleving in bredere zin: over de zwakke punten die structureel in de samenleving zitten en die het voor heel veel mensen moeilijk maken om geen schulden te krijgen. Zoals het ontbreken van verplicht pensioen voor zzp'ers en het gebrek aan inzicht over wat de klimaatmaatregelen voor de huishoudportemonnee van verschillende gezinnen betekenen.'

### › En in bredere, algemene zin?

'Constaateer ik dat de samenleving ook wel erg complex is geworden. Wij zien dat met name mensen met smallere beurzen wel erg goed in staat moeten zijn om alle regelingen die er zijn te vinden én ook te gebruiken en dat dat echt geen eenvoudige opgave is. Ook op dat vlak wordt er steeds meer naar ons geluisterd.'

### › Plus dat de commerciële verleidingen ook wel erg groot zijn.

'We leven in een samenleving waarin de vraag of je het maatschappelijk gemaakt hebt of niet vaak afhankelijk wordt gemaakt van het individuele presteren en je bezittingen. Ik denk dat we er wat meer oog voor moeten hebben dat mensen in een maatschappij leven – en dat de omstandigheden de mensen maken. Je ziet dat jongeren op scholen in hun uitgavenpatroon goed kijken naar wat hun klasgenoten doen. Wij denken dat we heel erg rationeel zijn als mensen, maar in de praktijk valt dat toch vaak tegen, zo blijkt uit onderzoek. Emotie speelt een grote rol bij veel financiële beslissingen en daarom kijkt het Nibud naar geld én gedrag.'

### › En de eigen verantwoordelijkheid dan?

'Ieder mens heeft een eigen verantwoordelijkheid. Gelukkig maar. Een samenleving waarin mensen geen verantwoordelijkheid meer zouden kunnen dragen zou een samenleving zijn waarin mensen geen vrijheid meer hebben. Maar tegelijkertijd moet je beseffen dat de omgeving waarin mensen leven ook bepaalt wat mensen normaal vinden en wat erbij hoort. En als de omstandigheden de mensen bepalen, dan kunnen we er maar beter voor zorgen dat die omstandigheden menselijk zijn.' •

tekst Rob Janssen  
foto Maurits Gemmink



# TIJD VOOR RECHTVAARDIGHEID IN BEELD

Selma van der Bijl, vorig jaar de eerste winnaar van de Paul Peters Fotoprijs, heeft haar opdracht voor de SP voltooid. De zeven foto's van haar serie Tijd voor Rechtvaardigheid zijn tot eind maart te zien in Museum Hilversum, als onderdeel van de expositie van de Zilveren Camera die een overzicht biedt van alle bekroonde persfoto's uit 2018.

**DE PAUL PETERS FOTOPRIJS** voor sociale fotografie, waarvoor de SP een speciaal fonds instelde, is een hommage aan de in 2017 overleden fotograaf Paul Peters. Hij was de superorganisator van de partij en de man die vanaf begin jaren zeventig tot kort voor zijn dood de partij in al haar geledingen en uitingen op de voet volgde met zijn camera.

De bekroonde fotograaf kreeg voor *Geluk(t)* een bedrag van 2500 euro, plus een door haar uit te voeren fotoproject. Na overleg met het Paul Peters Fonds ging Selma van der Bijl aan de slag in actievoerend Nederland.

## Onbevangen

'Een eeuw na de invoering van het algemeen kiesrecht lijkt actieve deelname aan de democratie tanende, maar ik sta er versteld van hoeveel burgers bereid zijn hun nek uit te steken en initiatieven ontplooiën om hun situatie te verbeteren. Voor mij was dit, net als met de vluchtelingen en hun gezinsherenigingen die ik in beeld bracht met *Geluk(t)*, een onbekende wereld. Zo heb ik het als fotograaf het liefste, want dan kan ik er onbevangen induiken', vertelt Van der Bijl.

Ze raakte onder de indruk van de betrokkenheid van mensen, de vaak schrijnende verhalen en de solidariteit onder actievoerders. Van der Bijl maakte kennis met het fenomeen op vier wielen de SoeP Express, bij een confrontatie over groot onderhoud tussen bewoners en een woningcorporatie in Gouda. Ze zag de ellende in schimmelwoningen en maakte in Raalte mee hoe VVD-wethouder Dennis Melenhorst overstag ging toen aanwonenden van de Ceintuurbaan de alarmbellen lieten rinkelen over de onveilige situatie in hun straat. Lenka Pitmanova van de plaatselijke SP zou nadien zeggen: 'De Ceintuurbaan was een vergeten stukje Raalte, maar zal nooit meer onzichtbaar zijn.'

Van der Bijl kijkt met plezier terug op de

samenwerking met het Paul Peters Fonds.

'Ik mocht een kijkje nemen in de keuken van het actievoeren en heb daar veel van opgestoken. Als mensen zich gesteund weten door een partij als de SP, zijn zij veel eerder en beter in staat hun lot in eigen handen te nemen. Ze durven ervoor te gaan als ze door de politiek serieus worden genomen.'

## Nieuwe genomineerden

Voor de opvolging van Selma van der Bijl als winnaar van de Paul Peters Prijs zijn door een onafhankelijke jury drie kandidaten geselecteerd. Christiaan de Groot maakte een indringende reportage over een gezin dat door een metabole ziekte is getroffen. Het gaat hier over een zeldzame stofwisselingsziekte waarvoor in de meeste gevallen geen behandeling mogelijk is. Jaarlijks worden er 800 kinderen mee geboren. De Stichting Metakids zet zich in voor meer onderzoek.

Ernst Coppejans, de tweede kandidaat, slaagde erin het vertrouwen te winnen van slachtoffers van mensenhandel in Amsterdam. Hij maakte voor zijn serie *Sold* rake anonieme portretten van vrouwen en mannen op geheime schuilplaatsen. Zijn eveneens genomineerde collega Peter de Krom hield het bij een lichtvoetig onderwerp voor zijn reeks *Vrij zijn*, die hij produceerde voor NRC Handelsblad.

De Krom toont ons hoe mensen de dagelijkse sleur doorbreken, bijvoorbeeld door op zijn Japans in het bos te wandelen of te dansen als een Bollywoodprinses.

tekst Robin Bruinsma

In het maartnummer van de Tribune presenteren wij de winnaar van de Paul Peters Fotoprijs 2018. Op de volgende pagina's een van de foto's uit *Tijd voor Rechtvaardigheid* van Selma van der Bijl: bewoners in Raalte in gesprek met de wethouder over de Ceintuur-'race'-baan.





foto Selma van der Bijl©





foto: archief ROOD

## > RACE VOOR EEN BETAALBAAR HUIS

Op 25 januari is de jaarlijkse verkiezing *Huisjesmelker van het Jaar* afgetrapt in Rotterdam. Jongeren kunnen hun huisbaas weer nomineren voor deze titel.

De aftrap was niet zomaar in Rotterdam. Vorig jaar bleek Rotterdam de duurste stad om een kamer te huren. In twee jaar tijd steeg de gemiddelde prijs voor een

studentenkamer daar met 167 euro per maand. Ook landelijk stijgt al jaren de prijs die je per vierkante meter betaalt voor een kamer. Tijdens de aftrap konden jongeren een 'bungee-run' doen naar een betaalbaar huis: rennen terwijl je wordt teruggetrokken door een groot elastiek. ROOD-voorzitter Lisa de Leeuw: 'In de echte wereld zit er misschien geen elastiek om je middel, maar is het ook verdomd lastig om een betaalbare kamer te vinden. Door de woningnood hebben huisjesmelkers de positie om hun huurders uit te buiten; torenhoge huren, slecht onderhoud en zelfs intimidatie zijn aan de orde van de dag. Die machtspositie van vastgoed-cowboys moeten we breken.' Afgelopen jaar behaalden huurders en ROOD een grote overwinning in de strijd tegen huisjesmelkerij. Er is nu een vergunningstelsel voor kamerverhuur. Hierdoor kunnen gemeenten huisjesmelkers veel harder aanpakken; van geldboetes tot een verbod op verhuren aan toe. Actievoeren helpt, en ROOD blijft het huisjesmelkersprobleem aankaarten.

Ook een melding doen?  
[rood.sp.nl/huisjesmelker-van-het-jaar-0](http://rood.sp.nl/huisjesmelker-van-het-jaar-0)

# ZET SP OP DE AGENDA

Op 20 maart zijn de verkiezingen voor de Provinciale Staten. Volgende maand natuurlijk veel aandacht daarvoor in de Tribune. In de aanloop naar de verkiezingen gebeurt er veel waar je als SP'er aan kunt bijdragen, alleen al door erbij te zijn. SP-activiteiten én acties die de SP steunt. Daarom nu alvast een agenda voor de goede planners en de drukbezette SP'ers!

### Eerlijke Klimaatmars

Amsterdam • 10:00 • De Dam  
[sp.nl/ZiM](http://sp.nl/ZiM)

### Poster

Heb je je SP-poster nóg niet voor je raam gehangen? Het is nog maar een week!

### SP-app

Heb je 'm al gedownload? Het laatste campagnenieuws en tips om mee te helpen, op je telefoon. [sp.nl/ZiQ](http://sp.nl/ZiQ)

### Nationaal ZorgFonds-café

Hier meer informatie:  
[sp.nl/ZiA](http://sp.nl/ZiA)

MAART

10

12

13

14



## > VERVUILENDE BEDRIJVEN: DE SP PRESENTEERT ZE DE REKENING

Als het aan het kabinet ligt, gaat de energierekening omhoog en worden bedrijven als Shell ontzien. De SP roept al maanden dat het klimaatbeleid rechtvaardiger moet. Maar hoe? Lilian Marijnissen lichtte in oktober tijdens de SP-klimaatconferentie al een tipje van de sluier op: met een CO<sub>2</sub>-belasting voor grote vervuilers en een klimaatrechtvaardigheidsfonds.

In Canada doen ze het al zo. Vervuilende bedrijven betalen er een CO<sub>2</sub>-belasting, en

met de opbrengst hiervan worden huizen geïsoleerd. Zo hoeven huishoudens geen dure leningen af te sluiten om over te schakelen op duurzame en veilige energie. De SP-Tweede Kamerfractie heeft door het bureau CE Delft laten doorrekenen hoe een dergelijk beleid in Nederland zou uitpakken. Wat blijkt: zelfs als een heel beperkte CO<sub>2</sub>-taks voor vervuilende bedrijven wordt ingevoerd, is het voordeel voor huishoudens groot. Stort dit geld in een klimaatrechtvaardig-

heidsfonds en we kunnen de komende 10 jaar ruim 800.000(!) huizen verduurzamen.

Marijnissen: 'Dat is rechtvaardig klimaatbeleid. Wij zijn klaar met het op de kosten jagen van mensen, terwijl grote bedrijven steeds de dans ontspringen. Hier worden we allemaal beter van. Huishoudens krijgen een beter huis en een lagere energierekening. We vervuilen minder en halen klimaatdoelen. En de rekening komt daar waar die hoort: bij de grote vervuilers.'

### Campagne-activiteiten

Veel lokale SP-afdelingen hebben het weekend vóór de verkiezingen extra campagne-activiteiten. Informeer bij je afdeling of je kunt helpen.

### Onderwijsstaking

Den Haag • Malieveld  
[sp.nl/Zid](http://sp.nl/Zid)

### Televisie-debat

over de verkiezingen. Doe mee op sociale media in de uren dat veel mensen hun keuze maken...

### Pensioen-actiedag

[sp.nl/ZiP](http://sp.nl/ZiP)

### Verkiezingen

Zorg dat je stempas en id-bewijs klaarliggen.

15

16/17

18

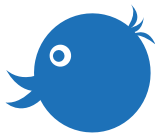
18/19

20

## > MEYER MAG 'FOUTE VASTGOEDBAAS' ZEGGEN

Hij werd ervoor voor de rechter gesleept door vastgoedondernemer Jos van de Mortel, die niet graag foute vastgoedbaas wordt genoemd. Op de website foutevastgoedbazen.nl is te lezen hoe Van de Mortel te werk gaat. Meyer: 'Ik mag van de rechter een foute vastgoedbaas een foute vastgoedbaas noemen. Ik blijf aan de orde stellen dat in Heerlen wordt gespeculeerd op verloedering – zoals in de Randstad wordt gespeculeerd op schaarste. Oftewel: geld verdienen ten koste van de buurt waar mensen wonen.' De snelste manier om geen foute vastgoedbaas genoemd te worden, is je niet als een foute vastgoedbaas te gedragen: 'Knap je panden op en ga goed om met de mensen.'

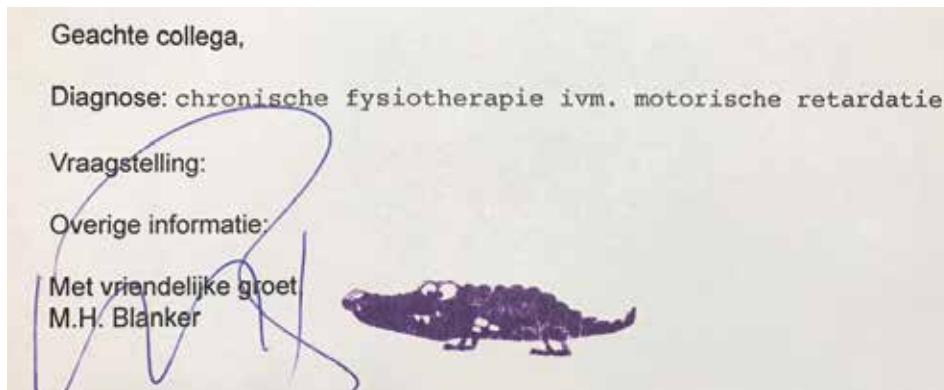
DAT JE  
'T WEEET



@MaartenHijink 27 jan. Je kunt niet op een knop drukken voor meer werknemers in de zorg, zegt @hugodejonge dan in het journaal. Nee, maar 70.000 mensen ontslaan kon een paar jaar geleden wél met een druk op de knop. Maak de zorg aantrekkelijk: hogere lonen, betere voorwaarden en weg met die papierberg!

## > IN MEMORIAM: ELMA VERHEY

Elma Verhey is op 12 januari overleden. Elma werkte als spraakmakend en betrokken journalist voor onder andere de Volkskrant en Vrij Nederland. Van 2005 tot 2007 was Elma hoofdredacteur van de Tribune en slaagde ze erin om ons partijblad moderner en toegankelijker te maken. We wensen haar familie heel veel sterkte. Elma is 67 jaar geworden.



## > KLEIN ZORGPROTEST

Dat veel zorgverleners gek worden van de controledwang van de zorgverzekeraars is bekend. Een huisarts uit Zwolle is de bureaucratie die dit met zich meebrengt zo zat dat hij een van de vele verplichte briefjes heeft voorzien van een stempel van een paarse krokodil (sinds

een bekende reclamespot een symbool van belachelijke bureaucratie). Een foto van het briefje leidde tot massale bijval op sociale media. Het tekent de ergernis over de marktwerking in de zorg – hoog tijd voor een Nationaal ZorgFonds dus.

18,6  
miljard

18,6 miljard euro. Zoveel bedroeg de winst van Shell in 2018. Dat is 4,9 miljard meer dan het jaar ervoor. Nul euro. Zoveel winstbelasting betaalt Shell aan de Nederlandse staat, zo

bleek uit een vertrouwelijk document dat afgelopen najaar in handen kwam van dagblad Trouw. Shell weigerde te reageren.





foto Ton Segers©

## > ACTIE VOOR VEILIGE STRATEN: BEWONERS WETEN HET BETER

Na anderhalf jaar actievoeren krijgen de bewoners van de Hobostraat, Kornetstraat en Land van Ravensteinstraat in Uden hun zin. De gemeente wilde een deel van deze route rigoureuus aanpakken, om plek te maken voor een snelle busverbinding. Bewoners vreesden dat het geplande tweerichtingsfietspad, dat pal langs de uitritten van de woningen zou lopen, tot ongelukken zou leiden. Bovendien vonden zij het onbegrijpelijk dat de Hobostraat, gelegen aan dezelfde drukke route, buiten het herinrichtingsplan viel. Afgelopen maand schaarden alle Udense raadsfracties zich achter een alternatief, veiliger plan: door een van de bewoners zelf opgesteld.

De Udense SP stond van meet af aan al achter de bezorgde bewoners. Burgerraadslid Gerard Bus: 'Tijdens een bewonersbijeenkomst, waar meer dan zestig mensen op afkwamen, hebben wij het actiecomité *Reconstructie niet zonder ons* opgericht. Niet veel later zagen de drie straten geel van de actieposters. De gemeente kon er niet meer omheen.' Nu, anderhalf jaar later, krijgt het alternatieve plan van de bewoners de steun van de hele raad én wordt op aandringen van de SP ook de Hobostraat toch nog meegenomen in de herinrichtingsplannen.



**Dennis de Jong**  
SP-fractievoorzitter  
Europees Parlement

## DE LAATSTE

Op 23 februari kiest de partijraad de nieuwe lijsttrekker voor de Europese verkiezingen. Hoewel het Europees Parlement in de huidige samenstelling nog even doorgaat, totdat op 2 juli de nieuw verkozen Europarlementariërs zijn geïnstalleerd, lijkt me dit een mooi moment om een punt te zetten achter deze columns. Vanaf nu moet de campagne voorop staan.

Tien jaar Europees Parlement is lang, heel lang. Het waren bijzonder mooie jaren, vooral ook dankzij het 'team Brussel' en dankzij de afdelingen waar ik altijd boeiende discussies mocht voeren tijdens de Europa-avonden. Het Europees Parlement mag dan het 'Siberië van de SP' zijn, het is er niettemin behaaglijk warm.

De macht van Brussel hebben we in die tien jaar niet kunnen breken. Dat is overigens vooral te wijten aan regeringsleiders, zoals Rutte. EU-kritisch in Nederland, maar zoals bij zijn speech vorig jaar in het Europees Parlement, toch ook verliefd op het Europese 'project'. En daarom stemde hij gewoon in met alle machtsuitbreidingen. Logisch, want de EU was al die jaren handig om de neoliberale agenda aan de lidstaten op te leggen. Een mooiere bondgenoot kon de VVD zich niet indenken. Je moest het alleen verpakken: dus geen 'visie' en stiekem instemmen met méér Brussel.

Het Europees Parlement zelf kan er trouwens ook wat van: een vaste Eurofiele meerderheid moedigde de Europese Commissie alleen maar aan om nog meer macht naar zich toe te trekken. Toch was het zelfs in dat enorme instituut mogelijk om op onderdelen succesjes te boeken: soms door de ergste uitwassen van het marktdenken tegen te houden, dan weer door de lobby van grote bedrijven transparanter te maken of door de positie van consumenten en het mkb richting grote bedrijven te versterken.

Met mijn beoogd opvolger, Arnout Hoekstra, heb ik al heel wat uurtjes doorgebracht. Ongelooflijk hoe snel die zich weet in te werken. En met het team dat Anne-Marie Mineur en ik straks achterlaten, zit het ook goed. Daarom zeg ik met vertrouwen: van de SP zijn ze in het Europees Parlement nog lang niet af, integendeel.

foto Suzanne van de Kerk

## NIEUWE LEDEN

# 'DE SP BELDE GEWOON AAN'

Nieuwe leden kunnen een frisse impuls geven aan de partij, zeker op het lokale vlak. Zoals in Nijmegen, waar Robertjan van Putten het gezicht werd van een campagne voor beter busvervoer.



**CREATIEF MET TAAL** zijn ze wel, daar in de Nijmeegse wijk Aldenhof. Zo werd busvervoerder Breng, die het stads- en streekvervoer verzorgt in de regio Arnhem-Nijmegen, ironisch omgedoopt tot *Bracht*. En de woordvoerder van het buurtcomité dat 1500 handtekeningen overhandigde aan het provinciebestuur heette *jonkheer Peter de Vierde van Aldenhove tot Duckenburgh*. Om kort te gaan: bewoners van de wijk Aldenhof uitten hun onvrede over het inkorten van buslijn 4 die in de nieuwe dienstregeling nog maar tot winkelcentrum Dukenburg rijdt en niet meer naar het centrum van de Waalstad. Dat betekent meer overstappen, langere reistijd en – in veel gevallen – uiteindelijk toch de auto pakken.

Op een dag belde de SP aan bij Robertjan van Putten. Wat hij vond van de inkorting van buslijn 4? Dat was snel uitgelegd. ‘Lijn 4 is flink gekortwiekt’, vertelde hij. ‘We hadden eerst een fatsoenlijke buslijn, een normale stadsbus die door onze wijk en via andere wijken naar het centrum reed. Dat is teruggebracht naar een klein busje voor acht personen dat alleen maar door onze wijk rijdt en naar winkelcentrum Dukenburg. Dus missen we de verbinding met Hatert (een oostelijk gelegen wijk, –red.) en de binnenstad. Plus dat er een capaciteitsprobleem is, omdat dat busje regelmatig vol zit en er mensen bij de halte moeten blijven staan. Ik wilde me er al voor inzetten om het te verbeteren.’ Of het een idee was om dan samen op te trekken, vroegen de SP’ers. Het antwoord was ja. Niet lang daarna werd Robertjan van Putten SP-lid. ‘Zo ging het balletje rollen’, zegt hij.

## ROOSJE

‘De busactie was de trigger om mee te doen en uiteindelijk lid te worden. De SP was hier aan het buurten en belde gewoon aan. Dat vind ik het grootste pluspunt van de partij, actief en betrokken in de wijk. Andere par-

tijen heb ik hier nog nooit gezien, hooguit een paar PvdA’ers die vlak voor de verkiezingen een roosje in je hand komen drukken. En voor de rest zie je ze nooit meer. Dat is bij de SP toch wel heel anders. In de wijken langs de deuren gaan, dat spreekt mij wel aan. Ook vond ik het actievoeren met het comité heel erg leuk, net als het inspreken bij de gemeente en de provincie en bij Breng. Op een gegeven moment dacht ik: ik kan wel wat meer betekenen dan me alleen maar in te zetten voor die buslijn. Zowel Nijmegen-breed als provinciaal als landelijk, bedoel ik dat.’ Politieke ambities? ‘Op de langere termijn wel. Ik wil eerst meer buurten, acties en campagne voeren. Of dat verder uiteindelijk kan leiden tot raadslidmaatschap of zo, dat weet ik niet. Ik sta er wel voor open. Lijkt me leuk.’

Robertjan werkt bij de gemeente Overbetuwe als civieltechnisch werkvoorbereider. ‘Wij bereiden de werkzaamheden voor in de openbare buitenruimte. Dat kunnen straten, pleinen en parken zijn; groen, grijs en blauw noemen wij dat. Dan praat je over zowel nieuwbouw als reconstructie van oudere stukken.’

Hij is 31 jaar en noemt zichzelf glimlachend import. ‘Ik kom van origine uit Deventer. Ik heb in Velp gestudeerd en zat een jaar of vier op kamers in Arnhem. Nijmegen was een compromis, een beetje halverwege tussen Deventer en Venlo, waar mijn partner vandaan komt.’ Als hobby’s noemt hij tuinieren en vooral koken: ‘Nieuwe recepten uitproberen, testen, aanpassen naar eigen smaak; dat vind ik heel erg leuk.’

## KINDJE

Ondanks dat de Nijmeegse gemeenteraad steun uitsprak voor de wensen van Aldenhof voor wat betreft de bus, kon de provincie nog niet overtuigd worden van het belang van Lijn 4 voor de bewoners. ‘We hebben verschillende plannen ingediend

om de dienstregeling beter te maken en ook met Breng om de tafel gezeten, maar geen daarvan heeft het gehaald. We geven de hoop zeker nog niet op. We weten dat de provinciale verkiezingen eraan zitten te komen. Dan worden de kaarten in het provinciehuis opnieuw geschud. We hopen dat we de nieuwe coalitie wel kunnen overtuigen om iets beters te maken van onze bus. We gaan gewoon vol inzetten op een constructief plan, zodat er niet alleen voor Aldenhof maar ook voor de naastgelegen wijken goed busvervoer komt. Want Aldenhof wordt weliswaar het hardst getroffen, maar de wijziging in dienstregeling raakt ook de naastgelegen wijken.’

In Aldenhof wonen ongeveer 2500 mensen; de wijk valt onder het stadsdeel Dukenburg dat zo’n 25.000 inwoners telt. Nijmegen is met ruim 175.000 inwoners de tiende stad van Nederland.

‘Het meest ben ik actief in de Dukenburgse tak van de SP. Dat is een groepje van Nijmeegse SP’ers die in Dukenburg zelf bijeenkomsten hebben en actief zijn. Voor veel leden bleek de reis naar het SP-pand nabij het stadscentrum toch net een stapje te ver; daarom bestond er behoefte om ook dichterbij huis iets op te tuigen. Dat leidt tot leuke avonden, omdat het dan nadrukkelijk over het stadsdeel Dukenburg gaat. Kijk, Dukenburg heeft een beetje het pijnpunt dat de inwoners vaak voelen dat hun stadsdeel een beetje een achtergesteld kindje is. Met de manier waarop wij actief zijn maken wij ons hard voor ons stadsdeel.’ ●

tekst Rob Janssen

foto Maurits Gemmink





**GOUDEN ROEISPAAN VOOR MOEDIGE FOTOJOURNALIST**

## **‘UITGEVERS WILLEN STRAKS ALLEEN DE SLUITERTIJD BETALEN’**

De Gouden Roeispaan is in januari uitgereikt aan fotograaf Ruud Rogier. SP-fractievoorzitter Lilian Marijnissen heeft de prijs voor mensen die tegen de stroom in roeien bij hem thuis uitgereikt. Rogier probeert via een uitspraak van de rechter en door acties met collega-fotografen fatsoenlijke fototarieven af te dwingen. Een moedige actie, vindt Marijnissen.

**LILIAN MARIJNISSEN** spreekt met Ruud Rogier in zijn rijtjeshuis aan de rand van de stad Oss. Rogier heeft het lef om naar de rechter te stappen om zijn opdrachtgevers – in dit geval de uitgeversgigant de Persgroep – tot fatsoenlijke tarieven voor fotowerk te dwingen. Dat betekent wel dat in een klap al zijn foto-opdrachten zijn opgedroogd. Op de vraag van Marijnissen wat er zo mooi is aan het vak dat hij al sinds de jaren tachtig

uitoefent, antwoordt Rogier dat bij fotojournalistiek geen dag hetzelfde is, en voegt toe dat: ‘Fotojournalistiek belangrijk is. Wat een journalist doet met teksten, kan een goede fotograaf met beeld doen. Het is geen kwestie van op het knopje drukken en een kopie van de werkelijkheid maken; ik wil ook iets uitleggen, iets duiden. En dan daarbij ook nog laten zien dat er moois schuilt in wat alledaags is. Dat is ook in de loop van de

jaren mijn sterke punt gebleken, dat hoor ik vaak terug.’

### **TARIEVEN HELFT LAGER**

Ruud Rogiers vaste opdrachtgever was altijd het Brabants Dagblad, nu onderdeel van de Persgroep. Hij zag dat zijn geliefde vak langzaam onder druk kwam te staan. Rogier: ‘De tarieven zijn de laatste paar jaren met 50 procent gekelderde. En dat is niet het

# ‘Mijn vrouw subsidieert de winsten van de Persgroep’

enige. Via de contracten worden je auteursrechten langzaam uitgekleed. Als ik tegenwoordig voor het Brabants Dagblad een foto maak, dan mogen ze die tot in lengte der dagen herplaatsen en hergebruiken. Je verkoopt die foto één keer. Dat is een belangrijk verschil met vroeger. Vroeger kregen we herplaatsingslijsten – een overzicht van publicaties waarin je foto's nog een keer waren geplaatst. Dat was per foto geen hoog bedrag, maar als die lijsten maar lang genoeg waren, kon je er op draaien.' Marijnissen vraagt zich af waarom fotografen daarmee akkoord gaan: er zijn toch andere opdrachtgevers? Rogier: 'Voor een fotojournalist zijn er maar een paar heel grote opdrachtgevers, waar alle kranten onder vallen. Daarnaast zijn er helaas toch altijd mensen te vinden die wel een fotootje willen schieten voor 20 euro. Of ze dat op termijn volhouden is de vraag, maar daar heb ik ook last van.'

## EIS: EEN BILLIJKE VERGOEDING

Marijnissen noemt Rogier dapper: 'Je gaat persoonlijk, bij de rechter, en samen met collega's met acties de strijd aan met je opdrachtgever. Dat lijkt me geen eenvoudige keuze.' Dat was het ook niet volgens Rogier: 'Ik heb het eerst aangekaart bij de vakvereniging: de Nederlandse Vereniging van Journalisten, sectie fotojournalisten. Die waren het met me eens. Daar is een geschillencommissie voor, maar daar wilde de Persgroep niet aan meewerken. Zij wilden wel naar de rechter. Je weet dat dat gevolgen heeft. Maar ik moet de strijd wel aangaan. Mijn eis is niet meer dan een billijke vergoeding.'

Een billijke vergoeding, wat is dat eigenlijk? Na berekeningen komt Rogier op 60 euro per uur uit. Dat zouden veel mensen met een vaste baan ook wel willen, zo'n uur-tarief... Rogier legt uit hoe hij samen met zijn advocaat tot dit uurtarief komt: 'Hoe lang ben je er nou mee bezig, met zo'n foto? Van het aannemen van de telefoon voor de

opdracht tot aan het leveren ervan. En dan hebben we administratie nog niet meegerekend en het archiveren van je foto's. Dan komen we uit op twee tot drie uur. Gemiddeld dus. Er zijn gemakkelijke, snelle opdrachten, maar andere opdrachten vergen veel tijd tot je de goede foto hebt. Daarnaast, en dat vergeten mensen met een vaste baan vaak, je doet ook veel werk dat niet als uren op de rekening komt. Je hebt de administratie, je moet je archief bijhouden, je moet blijven, zeker ook op het gebied van apparatuur. Het is niet alleen maar die ene foto. Ik denk dat uitgevers uiteindelijk alleen nog maar de sluitertijd willen betalen, 1/250 seconde', grapt Rogier. Zijn arbeidsongeschiktheidsverzekering tikte flink aan, zoals voor de meeste zelfstandigen. En je zult altijd zien: toen hij dacht wel even zonder te kunnen, viel hij en was hij twee jaar arbeidsongeschikt. Rogier: 'We zijn er doorheen gekomen omdat mijn vrouw inmiddels een goede baan had. Maar door de lage tarieven is die situatie nu standaard geworden. Met deze tarieven ben ik afhankelijk van het inkomen van mijn vrouw; zo subsidieert mijn vrouw de winsten van de Persgroep.'

## ‘HET WAS TOCH STUKGELOPEN’

Marijnissen vraagt naar de gevolgen van zijn actie: 'Ik heb begrepen dat je op non-actief bent gesteld. Hoe voelt dat voor jou?' Rogier: 'Al vrij snel kreeg ik van de hoofdredactie te horen dat ze het werk voortaan gunnen aan een fotobureau. Dan kun je zeggen: dat is omdat ik mijn bek opentrek. Maar zij zeggen dat ze zo weinig werk hebben dat ze bang zijn dat freelancers stoppen en zij zo niet meer aan beeld kunnen komen. Daarvan zal de rechter zeggen: dat is een ondernemingsmaatregel. Dat mag. Hoe het voelt? Het is niet dat ik spijt heb. Want het was toch stukgelopen als ik niks gedaan had.'

Het gesprek gaat verder over de lage tarieven in de media, ook voor journalisten. Volgens Marijnissen krijgen veel zzp'ers te maken

met steeds lagere tarieven; de door VVD-kabinetten jarenlang aangemoedigde race naar beneden is volop bezig. De SP steunt van harte de acties van de fotografen; op 25 januari was er een stakingsdag die het probleem voor meer mensen zichtbaar maakte en ertoe leidde dat er gesprekken op gang komen tussen de vakvereniging en media-organisaties, waaronder de Persgroep. SP-Tweede Kamerlid Peter Kwint steunde de acties en stelde Kamervragen. Als extra hart onder riem reikt Marijnissen aan Rogier de Gouden Roeispaan uit. Hij is ontroerd: 'Heel mooi. Godverdorrie.' Hij vertelt dat hij Lilian nog kent van toen ze klein was en boterhammen voor hem maakte, toen hij langskwam om van haar vader Jan een foto te maken. 'Ik ben hier trots op.' Marijnissen: 'En wij zijn trots op jou. Je hebt je collega's geïnspireerd tot actie.'

De rechtszaak laat nog even op zich wachten, nadat de Persgroep uitstel wilde en kreeg. In de tussentijd is Rogier beschikbaar voor opdrachten en bereidt hij zich voor op een carrière-stap: 'Ik ben aan het kijken of ik me kan richten op promotie van fotografie; niet per se van de fotojournalistiek, maar meer daar waar deze een vorm van kunst wordt.' •

tekst Diederik Olders  
foto's Maurits Gemmink







Vlnr Josse de Voogd, André Krouwel en Ruud Kuin tijdens het debat over democratie. Op de achtergrond een groot schilderij van het Schuttersgilde Sint Sebastiaan, dat ooit het gebouw bouwde dat nu het Haags Historisch Museum huisvest.

met eerlijkheid bezig is. Men is boos over de flexibilisering van het werk, over de gevolgen van de overspannen huizenmarkt en de slechte toegang tot het onderwijs. Veel thema's waar de SP onder de noemer Tijd voor Rechtvaardigheid een thuiswedstrijd speelt.

SP-Tweede Kamerlid Ronald van Raak heeft net die dag een wetsvoorstel ingediend voor een bindend correctief referendum. U weet wel, waar PvdA, GroenLinks en D66 voor waren toen ze dachten dat stemmers wel zouden stemmen wat zij wilden. Van Raak vertelt dat een heuse Staatscommissie net heeft gerapporteerd over de staat van de democratie en óók voorstelt om een referendum in te voeren. Het is tijd dat de mensen een noodrem krijgen, vindt Van Raak.

In het debat schuift ook Ruud Kuin aan, voorzitter van het Wetenschappelijk Bureau van de SP. Vorige maand maakte het Wetenschappelijk Bureau een Spanning over de democratie. Krouwel bekennt tegen referenda te zijn omdat mensen er te weinig van afweten om een verstandige keuze te maken. Niet toevallig hetzelfde argument dat ooit werd gebruikt om het algemeen kiesrecht tegen te houden. Is opkomstverplichting, zoals in België, een idee? Helpt het om jongeren een maatschappelijk-politieke stage te laten lopen? Dat zo veel mensen de democratie de moeite van het stemmen niet waard vinden, is een crisis die een antwoord behoeft. Het symposium in het Haags Historisch Museum gaf de eerste aanzet tot een discussie die wat de SP betreft nog lang niet klaar is. •

tekst Diederik Olders • foto Maurits Gemmink

Meer weten over het Democratie-project?  
Ga naar [doemee.sp.nl/democratie](http://doemee.sp.nl/democratie)

## SYMPOSIUM OVER DEMOCRATIE

# DE STILLE STEM

Waarom voelen zo veel mensen zich niet vertegenwoordigd door onze volksvertegenwoordigers?

**HET IS EEN CONFRONTEREND** plaatje. Op het scherm is de kaart van Nederland te zien. Geograaf Josse de Voogd heeft voor alle gemeenten de grootste partij aangegeven met een kleurtje, met als bijzonderheid dat hij ook de niet-stemmers groepeerd als een partij, met een beige kleur. Bij de laatste Provinciale Statenverkiezingen was heel Nederland troosteloos beige. Letterlijk overal waren de niet-stemmers de grootste partij.

Honderd jaar na de invoering van het algemeen kiesrecht organiseert de SP een bijeenkomst over die beige troosteloosheid. Het idee van algemeen kiesrecht was dat iedereen vertegenwoordigd zou worden op de plek waar de beslissingen vallen. In een prachtige zaal in het Haags Historisch Museum, met uitzicht op de gebouwen van het Nederlands parlement, ontvangt SP-voorzitter Ron Meyer twee wetenschappers en een SP-politicus om het eens over die niet-stemmer te hebben. Meyer herinnert de aanwezigen aan het censuskiesrecht, waarbij alleen vermogende

mannen mochten stemmen. Als je naar de cijfers kijkt, lijken de verhoudingen van vóór het algemeen kiesrecht weer terug: de rijken stemmen, de armen amper.

Onderzoeker Josse de Voogd benadert de niet-stemmer vooral geografisch; er zijn grote verschillen te zien in opkomst als je het op een kaart uittekent. Oude scheidslijnen, zoals tussen de katholieke en de protestantse gebieden, lijken nog steeds van invloed. De Voogd merkt op dat ook binnen gemeenten grote verschillen bestaan tussen wijken. Voor de SP betekent dit: hoe lager de opkomst, hoe meer steun voor de SP. Relatief dan, want een kleine taartpunt uit een grote taart (wijk met hoge opkomst) levert net zo veel stemmen op als een grote punt van een klein taartje. Politicoloog André Krouwel benadert de niet-stemmer via heel uitgebreide opinie-onderzoeken. Hij onderscheidt een aantal typen niet-stemmers (van Toevallige Thuisblijvers tot Structurele Niet-stemmers). Hij ziet dat een vrij grote groep, de zogenoemde Boze Afhaker, erg

De verhoudingen van vóór het algemeen kiesrecht lijken weer terug



## ESTAFETTEDIENST

Den Haag, 26 januari. Dominee en SP-lid Durkje Sikkema verkondigt barmhartigheid en liefde voor een uitgeprocedeerd Armeens gezin dat sinds oktober in de Bethelkerk schuilt. Zij is een van de honderden predikanten die zijn voor gegaan in een ruim drie maanden doorlopende kerkdienst om uitzetting van het gezin te voorkomen. Elfduizend bezoekers bezochten de estafettedienst om hun solidariteit te betuigen, waaronder SP-Tweede Kamerlid Jasper van Dijk. Op 30 januari bereikte het kabinet een akkoord over het kinderpardon. Hoewel het akkoord verre van ideaal is, betekent het waarschijnlijk dat het Armeense gezin mag blijven. Jasper van Dijk: 'Dit is fantastisch nieuws, ook voor honderden andere kinderen die jarenlang in onzekerheid zaten.'

foto Anouk Pross





## LINKSVOOR **CREATIEF TALENT**

Als Floor Mertens (24) een idee in haar hoofd heeft, gaat ze ervoor. 'Anderen kunnen wel zeggen dat het niet gaat lukken, maar dat wil ik dan toch eerst zelf ondervinden.' Een eigenschap die haar goed van pas komt als landelijk bestuurslid van ROOD én in haar opleiding tot onafhankelijk kunstenaar. 'Ik studeer fine art aan de Kunstacademie in Groningen. 'Ik heb wat omwegen gemaakt voor ik hier uitkwam, maar hier ligt mijn hart.'

tekst Daniël de Jongh  
foto Karen Veldkamp

› **Hoelang ben je al lid van ROOD en de SP?**  
'Sinds 2014. Ik was kwaad om de ongelijkheid in de wereld en wilde niet aan de zijlijn blijven staan. Met ROOD rolde ik al snel de studentenacties in, die toen in heel Nederland gevoerd werden. Het was een gekkenhuis: zoveel enthousiasme en energie, net of er een kleine revolutie op uitbreken stond.'

› **Wat was jouw SP-moment?**  
'Dat was toen jongeren uit de Groningse wijk Beijum samen met ROOD actie gingen voeren voor verlichting op een voetbalveldje in hun buurt.'

› **Hebben jullie die strijd gewonnen?**  
'Ja, terwijl de gemeente voor die tijd nooit naar die jongens had geluisterd. Heel inspirerend dat je dat kunt bereiken door met jongeren en buurtbewoners de handen ineen te slaan. Ik heb er later nog een kunstwerk over gemaakt. Ook weer in samenwerking en overleg met de buurt: een soort analoge fotomachine, die voorbijgangers kunnen bedienen met een grote hendel. Dan zien ze projecties van foto's van de acties

en doen ze uiteindelijk symbolisch het licht aan.'

› **Is dat het soort kunst dat je graag wilt maken: met de buurt?**  
'Jazeker! Hoewel ik het eigenlijk nóg interactiever wil. Ken je de term community art? Samen met mensen hun omgeving veranderen, waarbij ze ervaren: het is ónze buurt, niet van de gemeente, maar van ons samen. Kunst kan daar een grote rol in spelen. Ik wil dat breder en politieker trekken, de SP-ideologie uitwerken in kunst.'

› **Wat haalt de kapitalist in jou naar boven?**  
'Bouwmarkten. Dat vind ik net een soort speelgoedwinkels, met al die materialen waar ik dan meteen mee aan de slag wil. Vroeger kocht mijn moeder al hout en plastic voor mij bij de bouwmarkt. Dan vroegen ze: ga je verbouwen? Nee, dat is een verjaardagscadeau voor mijn dochter.' ●





FILM OVER GRONINGS GASLEED

# SCHEUREN IN JE HUIS, SCHEUREN IN JE ZIEL

De Brullende Draak: het klinkt als een kindersprookje. Maar deze film over de gevolgen van de gaswinning, gemaakt op initiatief van de SP, heeft meer weg van een tragedie. Een documentaire over leven zonder vaste grond.

**19 JANUARI.** Een goedgevulde gymzaal in Appingedam zit klaar voor de vertoning van de film *De Brullende Draak*, een documentaire van regisseur Ronald Pras. SP-Tweede Kamerlid Sandra Beckerman heeft een kater, bekent ze. Niet van de drank, maar van het gasdebat dat ze drie dagen eerder in Den Haag voerde. De stemming naar aanleiding van dat debat moet nog komen – over nogmaals drie dagen, de filmvertoning valt precies tussen het debat en de stemming in.

## Generaal pardon voor Groningen

De provincie Groningen, de gasegemeenten en belangenbehartigers hadden voorafgaande aan het debat vijf heldere eisen op tafel gelegd. Waaronder een 'generaal pardon voor Groningen', waarmee alle aardbevingsschades in één keer worden afgehandeld. Verantwoordelijk minister Eric Wiebes (VVD) wilde er niet aan. Het is tekenend voor de kloof tussen de Haagse en Groningse realiteit. De slepende ramp in wingewest Groningen, voor veel Nederlanders een ver-van-mijn-bedshow, komt echter confronterend dichtbij tijdens het kijken van *De Brullende Draak*. De film legt niet zozeer de vele scheuren in huizen, maar vooral de scheuren in de zielen van de slachtoffers bloot. *De Brullende Draak* laat bijvoorbeeld zien hoe het is om afscheid te moeten nemen van het huis waar lief en leed is gedeeld met een inmiddels overleden

partner. Hoe het is om te weten dat de hele kindertijd van je driejarige zoonje in het teken zal staan van schadeherstel. Hoe het is om gemeenschappen, waar de een wel een nieuwe woning krijgt en de ander niet, langzaam uit elkaar te zien groeien. En hoe die brullende draak diep onder de grond, wakker geschud door Shell, Exxon en de staat, een heel gebied heeft opgezadeld met slapeloze nachten, gezondheidsklachten, angsten en depressies.

Als de aftiteling in beeld verschijnt is voelbaar dat *De Brullende Draak* diep binnenkomt in Appingedam. 'Je kunt naar de psychiater gaan, maar de oorzaken van de ellende blijven. Soms denk ik: laat heel Nederland maar in de kou zitten. Terwijl ik van nature een sociaal mens ben', reageert een jongeman in het publiek. Sandra Beckerman blijft – ondanks de genoemde kater – strijdbaar: 'Groningen moet vooruit vechten. Laat Wiebes maar eens op ons reageren!'

## Zo ver van Den Haag

Op diezelfde dag en plek lanceert het SP-Kamerlid een actie. Een voor een verschijnen de filmbezoekers voor de fotocamera van Beckerman met een handgeschreven boodschap. Boodschappen die recht uit het hart komen ("Ik wil mijn leven terug", "Ere-schuld aan de kolonie Groningen"), maar ook een collectieve boodschap: #stemvoor-Groningen. Het is een oproep aan Kamerle-



den die op 22 januari moeten stemmen over het oppositievoorstel om de vijf eisen van Groningen één op één over te nemen.

**22 JANUARI.** "Piswoest", tweet Beckerman. Want de coalitiepartijen stemden tegen Groningen. Nooit eerder leken Den Haag en Groningen zo ver van elkaar verwijderd. Toch wil Beckerman vooruit blijven vechten. En ongetwijfeld vele Groningers met haar, zo bleek uit het geïmproviseerde slotwoord bij de filmvertoning in Appingedam drie dagen eerder. Amateurdichteres Patricia Brugge uit Delfzijl droeg toen, ietwat nerveus, haar gedicht *Actie Groningen 0:37* voor. Verwijzend naar het tijdstip waarop zij, na de indrukwekkende fakkeltocht tegen gaswinning van begin vorig jaar, haar woede op papier zette. 'We gaan door met de strijd, tot we van de aardbevingen zijn bevrijd', klonk het. Wiebes mag zijn borst natmaken.

tekst Lesley Arp

De Brullende Draak is te zien op [rechtvaardigheid.nl/groningen](http://rechtvaardigheid.nl/groningen)



# PRIKBORD@SP.NL

of stuur een brief naar  
**Redactie Tribune**  
**Snouckaertlaan 70**  
**3811 MB Amersfoort**

## RODE HESJES

De Gele Hesjes gaan in Nederland de straat op, maar hebben geen duidelijke boodschap. Rechts en links schreeuwen door elkaar en samen schreeuwen ze dat ze niet rechts of links zijn. Ik heb mij aangesloten en ben organisatorisch actief bij de Rode Hesjes. Wij willen een brede burgerbeweging worden, maar ook een verbindende factor voor linkse partijen en linkse organisaties. In tegenstelling tot de Gele Hesjes kiezen wij namelijk wel een kant: LINKS! Zaken als sociaaleconomische rechtvaardigheid, klimaatrechtvaardigheid en een inclusieve samenleving staan hoog op onze agenda. We werken aan een manifest om onze visie en eisen vast te leggen.

*Patrick Bakkenes, IJsselstein*

## 'IT WASN'T ME!'

Het komt niet vaak voor dat we bij de Tribune de feiten niet op een rijtje hebben. Maar op pagina 26 van de Tribune van januari staat dat Willem van Oranje de opdracht gaf tot de onthoofding van Johan van Oldebarnevelt. Moeten de geschiedenisboekjes herschreven worden? Nee, het betrof een foutje van onze eindredacteur, die de inleiding toevoegde aan het artikel van Robin Bruinsma. Zoals diverse oplettende lezers ons meldden was niet Willem, maar zijn zoon Maurits de boosdoener. Misschien is een gepaste straf voor de verspreider van nepnieuws dat haar hoofd op het hakblok gaat?



# DOORLOPENDE MACTHTIGING BON OM LID TE WORDEN



naam : Socialistische Partij (SP)  
 adres : Snouckaertlaan 70  
 postcode : 3811 MB woonplaats: Amersfoort  
 land : Nederland incassant ID: NL86ZZZ403462460000  
 kenmerk machtiging (in te vullen door SP):  
 reden betaling : betaling contributie

Door ondertekening van dit formulier geeft u toestemming aan de SP om doorlopende incasso-opdrachten te sturen naar uw bank om een bedrag van uw rekening af te schrijven wegens contributie en aan uw bank om doorlopend een bedrag van uw rekening af te schrijven overeenkomstig de opdracht van de SP. Als u het niet eens bent met deze afschrijving kunt u deze laten terugboeken. Neem hiervoor binnen 8 weken na afschrijving contact op met uw bank. Vraag uw bank naar de voorwaarden.

**Ja, ik word lid van de SP. Ik ontvang een welkomsgeschenk en bovendien krijg ik elke maand het nieuws- en opinieblad De Tribune in de bus. Ik kies voor de volgende kwartaalbijdrage:**

€ 5,00 (minimum)  € 7,50  € 10,00  € 12,50  € 15,00 anders: € \_\_\_\_\_

naam : \_\_\_\_\_  
 roepnaam : \_\_\_\_\_ voorletters: \_\_\_\_\_ m/v \_\_\_\_\_  
 adres + huisnr : \_\_\_\_\_  
 postcode : \_\_\_\_\_ woonplaats: \_\_\_\_\_  
 land : \_\_\_\_\_ geboortedatum: \_\_\_\_\_  
 email : \_\_\_\_\_  
 telefoon : \_\_\_\_\_ mobiel: \_\_\_\_\_  
 IBAN (rekeningnr.) : \_\_\_\_\_ bank identificatie (BIC)\* : \_\_\_\_\_  
 plaats en datum : \_\_\_\_\_ \* geen verplicht veld bij Nederlands IBAN (rekeningnr)  
 handtekening : \_\_\_\_\_

Ik wil ook graag lid worden van ROOD (jong in de SP, tot 28 jaar) en sta één van mijn kwartaalbijdragen af aan ROOD.

Tribune februari 2019

Stuur deze bon in een enveloppe zonder postzegel naar: SP - Ledenadministratie, Antwoordnummer 407, 3800 VB Amersfoort. U kunt deze machtiging stopzetten met een telefoontje of een e-mail aan de SP: (088) 243 55 40, administratie@sp.nl

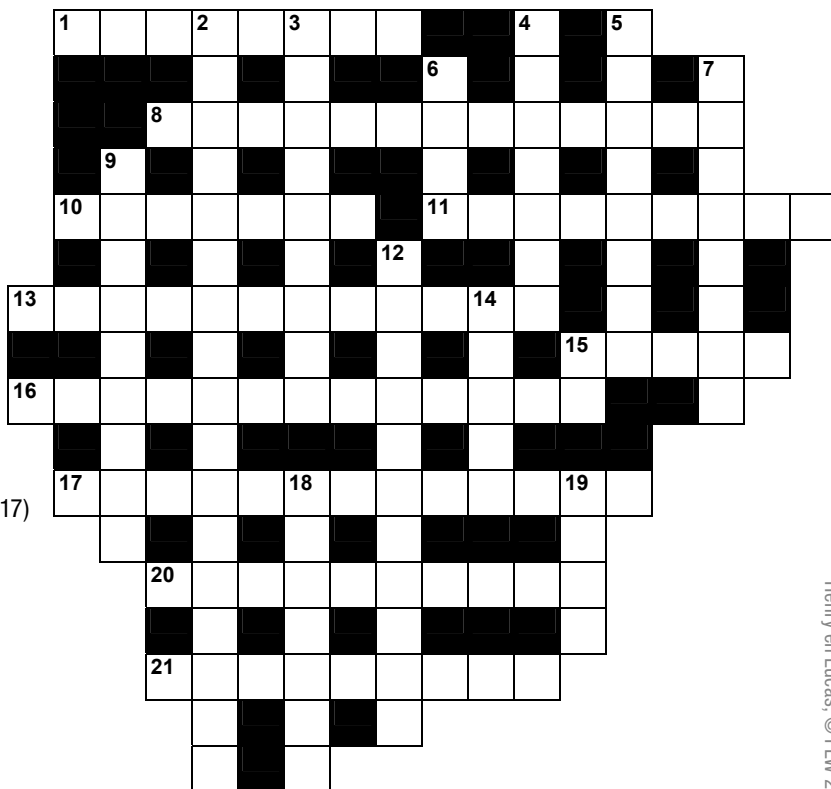
## CRYPTOGRAM

### Horizontaal

- 1 Asfaltvrije, maar vochtige handelsroutes. (8)
- 8 Wielerkoers voor politici. (13)
- 10 Fietser krijgt steuntje in de rug van de natuur. (7)
- 11 Snoepgoed waarvoor u uw schoen mag zetten. (9)
- 13 Luchtig tijdverdrijf van een piloot. (12)
- 15 Handig voor Haagse politici die van kaas houden. (5)
- 16 Doe die kinderen de deur uit! Scheelt weer in de prijs. (13)
- 17 Op de bank is de sporter wat terughoudend. (13)
- 20 In Denemarken is er een run op ligusters. (10)
- 21 Pecuniaire aandoening, verwant aan goudhonger. (9)

### Verticaal

- 2 Pipo en Mamaloe: voorlopers van de mobiele tinyhousebeweging. (17)
- 3 De slechtere helft van het ego. (9 en 7,2)
- 4 Zo is de paling door tabak aan zijn einde gekomen. (7)
- 5 Basebalspeler blijft zitten waar hij zit. (8)
- 6 Overheidsdienst verbergt geliefd actrice. (4, afk.)
- 7 Liniaal assisteert bij de eindstreep. (8)
- 9 Onwel door verlangen naar staatsloten? (9)
- 12 Favoriete werkplek van een gymleraar? (11)
- 14 Met u erin is het huis een puinhoop. (5)
- 15 Hollands parlement in Singapore? (2, afk.)
- 18 Stad in Groningen is beschermd door turfstekers? (7)
- 19 Verwarde Europeaan dobbert vaak in vijver. (4)



Henry en Lucas, © FLW 2019

## CITATENRAADSEL

Opdracht: vul in de gele en rode vakjes horizontaal de achternamen in van de mensen van wie een citaat is weergegeven. Alle uitspraken hebben te maken met duurzaamheid. De oplossing (in de rode verticale balk) is een 15-letterig begrip. Een 'lange ij' is één letter; zo ook leestekens. Veel puzzelplezier.

1																			Schoon is wat moeilijk te bereiken is.
2																			In ons verontreinigd milieu wordt de lucht langzamerhand zichtbaar.
3																			Het duurzaam bevrijden van mensen uit onderdrukking, achterstanden en armoede is de kern van linkse politiek.
4																			Een welomschreven doel is het geheim van duurzaam succes.
5																			Invetten op het zonnestrand hoeft niet meer. De olie zit al in het zeewater.
6																			Water is leven, en schoon water betekent gezondheid.
7																			Die onvermoeibare en onwelvoeglijke vervuilmachine, de hond.
8																			Ik herinner mij de tijd nog dat de lucht proper was en seks vies.
9																			Hoe meer weelde, hoe meer vervuiling. Dit beschrijft ontegensprekelijk de tendens van deze tijd.
10																			Mozes heeft ons 40 jaar lang door de woestijn gesleept om ons te leiden naar de enige plek in het Midden-Oosten zonder olie.
11																			De milieuvervuiling staat als een snuffelpaal boven water.
12																			Maak uw vingers schoon voor ge naar mijn smetten wijst.
13																			Als de vervuiling van de zee zo doorgaat, kunnen de vissen beter aan land komen.
14																			Er bestaat slechts één liefde die duurzaam is, namelijk de ongelukkige.
15																			Niets is bestendig dan de afwisseling; niets is duurzaam dan de dood.

## OPLOSSINGEN JANUARI 2018

### Cryptogram

- Horizontaal** 3) Pausmis 5) Kunstbenen 7) Polderpiet 8) Ha 9) Slokop 10) Afkorten 13) Overgewicht 14) Bedaard 15) Databus 16) Parel 17) Raadsheren 18) Zorgvilla.
- Verticaal** 1) Geiser 2) Jeugdjournaal 3) Publicatiedrang 4) Minnaar 6) Donorvader 8) Houtkachel 11) Tolmuur 12) Kelderbox.

### Zinnebeelding

- 1-1 M (T); 1-2 Keuringsdienst van Waarde (E); 1-3 Pauw (L); 1-4 Radar (E); 2-1 Zembra (V); 2-4 NPO Politiek (I); 3-1 College Tour (S); 3-4 Tegenlicht (I); 4-1 VPRO (E); 4-2 Nieuwsuur (T); 4-3 Buitenhof (Y); 4-4 Een(d) Vandaag (D).

**Totaaloplossing:**  
TELEVISIETIJD

**De winnaar van de januaripuzzel 2019 is Wim van de Merbel uit Fijnaart**

Stuur uw oplossing van een puzzel naar keuze vóór 27 februari 2019 naar de puzzelredactie van de Tribune; Snouckaertlaan 70, 3811 MB Amersfoort of [tribunepuzzel@sp.nl](mailto:tribunepuzzel@sp.nl)

Vergeet u niet uw naam en adres te vermelden? Onder de inzenders van een goede oplossing wordt een gesigneerd boek verlost uit de SP-boekenstal.

# THEO DE BUURTCONCIERGE

